

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 700-07/15-2/ EPA 517-VII
Ljubljana, 5. junija 2015

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela naslednje

M n e n j e

k Skupnemu poročilu o delu državnih tožilstev za leto 2014

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju komisija) je na 53. seji 27. maja 2015 obravnavala Skupno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2014, EPA 517-VII (v nadaljevanju: skupno poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložil Generalni državni tožilec (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

Predlagatelj je predstavil skupno poročilo o delovanju državnih tožilstev v 2014, ki je sestavljeno iz poročil 11 okrožnih tožilstev, Specializiranega državnega tožilstva (v nadaljevanju: SDT), Posebnega oddelka SDT, vseh oddelkov Vrhovnega državnega tožilstva (v nadaljevanju: VDT) in slovenskega predstavništva v Evrojustu. Vsi statistični podatki so za vsa tožilstva obdelani enotno. Statistika dokazuje, da državna tožilstva politiko pregona pri vseh oblikah kaznivih dejanj uspešno izvajajo. V 2014 je bilo ovadenih 33.206 znanih storilcev kaznivih dejanj in še več kot 55.000 neznanih storilcev. Državni tožilci so se udeležili preko 41.000 narokov. Zelo visoka je bila stopnja uspešnosti obtoževanja, kar 88%. Na zaporno kazen je bilo obsojeno 20% obsojenih. Največji delež kazni je pogojnih, kar 74% in tožilci menijo, da je to previsok delež. Uporaba alternativnih in drugih oblik obravnav je vedno pogostejša, v 2014 je bilo tako sklenjenih 248 sporazumov o priznanju krivde in 3703 izjav o priznanju krivde. V 471 primerih so bile poravnave sklenjene že na ravni državnega tožilstva, v 3009 primerih je prišlo do odloženega pregona, kar pomeni, da pride do sporazuma med storilcem in žrtvijo, pri čemer storilec določeno vsoto vplača v humanitarne namene. V 2014 je bilo plačano 265.000 evrov. Tako se zmanjšujejo stroški obravnav, manjša se obremenitev sodišč in odločitve so sprejete hitreje. Državni tožilci so v 160 primerih sprožili postopke zavarovanja premoženjske koristi, v višini 495 milijonov EUR, odvzetega je bilo za 12 milijonov EUR premoženja. Na področju koruptivnih dejanj je bilo lani izdanih 84 obsodilnih sodb, kar je največ doslej. Predlagatelj je posebej izpostavil segment bančnega kriminala. Primeri s tega področja se na SDT obravnavajo prednostno. Pregon je težaven, ker so ovadbe s strani poslovnih bank pomanjkljive, potrebno je zbrati obsežno dokumentacijo, pridobiti podatke iz tujine itd. Lani je bilo na sodišča vloženi 8 zahtev za preiskave zoper 28 oseb.

V 2014 se je na državnih tožilstvih začelo reševati kadrovska problematiko, potekajo postopki za zaposlitev 30 novih državnih tožilcev in ostalega kadra, kar bo omogočalo še učinkovitejše delo tožilcev. Predlagatelj je opozoril, da še vedno pričakujejo obsežnejšo novelo Zakona o državnem tožilstvu in da z Ministrstvom za pravosodje poskušajo rešiti problem informacijske opreme na tožilstvih. S strani predstavnice Ministrstva za pravosodje je bilo opozorjeno, da zakonodajalec želi, da bi bili v naslednjem skupnem poročilu podatki obdelani bolj analitično in bi lahko z njihovo pomočjo sproti in hitreje prilagajali in dopolnjevali politiko pregona.

***

Komisija se je seznanila s skupnim poročilom, ki je pripravljeno na podlagi 150. člena in drugega odstavka 241. člena Zakona o državnem tožilstvu.

Komisija je izrazila zadovoljstvo, da je prišlo do kadrovske okrepitve tožilskih vrst in podpornih služb tožilstev. Javnost od državnega tožilstva pričakuje, da bo uspešno in hitro izvajalo pregon najtežjih finančnih, predvsem bančnih in gospodarskih kaznivih dejanj in da bodo temu sledili uspešni zaključki na sodiščih. Zato je treba imeti samostojno, strokovno in močno tožilsko strukturo. Z novimi zaposlenimi bo vzpostavljeno tudi bolj uravnoteženo razmerje med generacijami v strukturi tožilcev, nove generacije pa prinašajo nova strokovna znanja na različnih področjih. Tožilci mnoga znanja pridobijo skozi delovne procese, v katerih se ob starejših kolegih učijo mlajši, zato so v tožilskih vrstah izjemno pomembni naravni prehodi med generacijami.

Na komisiji se je razvila razprava o vsebinski nadgradnji skupnega poročila, ki bi bilo v pomoč pri usmerjanju in dopolnjevanju politike pregona. Predstavnica Ministrstva za pravosodje je opozorila, da Zakon o državnem tožilstvu precej natančno določa vsebino skupnega poročila državnih tožilstev in v njem bi moralo biti več analitičnega pristopa k obdelavi podatkov, ki bi omogočala evalvacijo dela in s tem priložnost za napredek pri delovanju državnega tožilstva. Predlagatelj je pojasnil, da so imeli pri pripravi skupnega poročila 2014 precej logističnih težav, ki so bile posledice tega, da izvajalec novega informacijskega sistema ni zagotovil pravočasnega delovanja sistema in s tem nabora potrebnih podatkov za pripravo skupnega poročila. Namen skupnega poročila je sicer predstavitev dela državnih tožilstev, je pa tudi priložnost za predstavitev potrebnih zakonodajnih predlogov in predlogov za izboljšanje politike pregona ter predstavitev različnih praks na tožilstvih. Predlagatelj je poudaril, da je tega v zadnjem poročilo več kot prej, vendar še vedno premalo in zato bo potrebno v prihodnje več napora usmeriti v ta segment priprave skupnega poročila. Tudi na VDT ugotavljajo, da so npr. velike razlike med posameznimi tožilstvi pri izrekanju alternativnih oblik kazni ali pri odloženih pregonih, čeprav bi se morala podobna dejanja obravnavati povsod enako, kar vodi k enakopravni obravnavi storilcev kaznivih dejanj. Vodje tožilstev so tudi opozorjeni, da morajo preverjati odstopanja od povprečja. V prihodnje bo to lažje, saj bodo potrebni podatki ves čas na voljo in jih bo mogoče sproti preverjati in analizirati in tako še izboljšati kvaliteto dela.

Komisija je pohvalila uspešno delo državnih tožilcev, ki se kaže tudi v veliki uspešnosti obtoževanj, ki je kar 88%. Pri tem so v povezavi s potrebo po bolj analitičnem pristopu pri pripravi skupnega poročila opozorili na metodološki problem podatkov. Brez podrobnejše analize uspešnosti v bistvu ne vemo natančno zakaj do takšne stopnje uspešnosti prihaja in je mogočih več razlag. Morda sodniki preveč sledijo tožilskim predlogom, morda tožilci vložijo samo tiste obtožne predloge, ki imajo veliko možnosti, da se na sodiščih uspešno zaključijo. Člani komisije so opozorili, da je treba razrešiti težavo z manjkajočimi podzakonskimi akti glede poročil okrožnih državnih tožilstev, saj je težko pričakovati, da bi VDT opravil analizo števil in trendov z okrožnih državnih tožilstev, če teh podatkov ne dobi tako obdelanih že s strani okrožnih tožilstev, ta pa trenutno poročila pripravljajo še po starem. V nasprotnem primeru bi VDT lahko samovoljno interpretiral podatke, kar pa prav tako ne bi izboljšalo delovanja tožilstev.

Komisijo je zanimalo ali se državna tožilstva ukvarjajo tudi s problematiko izvensodnih pobojev po drugi svetovni vojni, saj bo glede na časovno oddaljenost dogodkov vedno težje zbrati dokaze in pričevanja udeležencev. Predlagatelj je opozoril na poglavje 8.20, ki govori o kaznivih dejanjih zoper človečnost in mednarodno pravo, v katerem so informacije o postopkih, ki pa jih ni veliko in v resnici je na tem področju težava z zbiranjem dokazov in je zato vsako leto manj upanja za epilog na sodiščih.

Komisija je izpostavila pomen tožilske etike in jasnega ravnanja v primeru nepravilnosti posameznih tožilcev. Pretirana cehovska solidarnost zmanjšuje ugled tožilske organizaciji. Predlagatelj je zatrdil, da se tega v tožilskih vrstah zavedajo in da vsako leto v postopkih nadzora VDT iz njihovih vrst izločijo nekaj tožilcev iz najrazličnejših razlogov. Spoštovanje etičnih pravil bo po zadnji spremembi Zakona o državnem tožilstvu še bolj natančno določeno, kar je bila tudi zahteva mednarodne organizacije GRECO.

Člani komisije so opozorili na kazniva dejanja majhnega družbenega pomena, ki se na nekaterih tožilstvih obravnavajo enako kot bolj odmevna kazniva dejanja. Seveda morajo biti vsa kazniva dejanja obdelana, vendar pa je vprašanje sorazmernosti in smiselnosti trošenja proračunskega denarja za zadeve, ki bi jih lahko obvladali v civilnih postopkih. Predlagatelj je pojasnil, da je strategija do takšnih dejanj obdelana v politiki pregona in narekuje uporabo kriterija sorazmernosti glede na dejanje.

Komisija je podprla VDT v njegovih prizadevanjih, da se v obsežnejši noveli Zakona o državnem tožilstvu odpravi zakonodajne pomanjkljivosti na katere opozarjajo tožilci, kar bi še izboljšalo delovanje tožilske organizacije, še posebej na prioritarnih politikah pregona, kot so finančno gospodarski kriminal, korupcijska dejanja in organiziran kriminal. Komisija prav tako upa, da bosta Ministrstvo za pravosodje in VDT v 2015 uspeli rešiti problematiko stare in pomanjkljive informacijske opreme na tožilstvih.

***

Za poročevalko na seji Odbora za pravosodje je bila določena državna svetnica Bojana Potočan.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.